

habere. De corde. cor est spiritibus refertum, potens valde, & calidum, cuius signū est, quod ipse est firmus, stabilis in suis operationibus, magnanimus, & alia habet, quæ indicant cor esse calidū, ac spiritibus refertum. De cerebro credo, & reuera ita est, cerebrū ipsius esse optimè dispositum: similiter rectè suas operationes obire: nam audio ipsum habere memoriam tenacissimam, similiter esse oratorem, & quod optimè discurret, & orat in suis causis agendis: & breuiter, iste cerebrum habet satis temperatum, atq; nullam discrasiam patitur. Audio autem ipsum habere debilitatem visus, ita quod quæ propè sunt, perspicacissimè intuetur, à longè verò non ita rectè. Hoc non debet referri ad malam cerebri dispositionem: nam stat, cerebrum optimè se habere: tamen oculos quandoque esse affectos, aut ratione organi, aut ratione consuetudinis: quia & hoc contingit, vt plurimum in hominibus ipsis literatis, vt ipse est: isti enim quia studendo tenent libros prope oculos, taliter quod ex continuo illo vsu virtus ipsa oculorum, & natura ipsa ex tali consuetudine assuescit in tali visione propè: quare fit ex tali consuetudine, homines hos propè acutius intueri, quàm à longè, quia cum à longè videre non sit oculus assuetus, tunc debilitantur spiritus, & non potest longè intueri: & hoc, vt dixi, studiosis, ac literis deditis solet euenire. Potest etiam ratione organi prouenire: nam sunt aliqui habentes oculos eminentes, similiter oculos valde nigros: ex tali eminentia, & ex tali immoderata nigredine longè non possunt videre: potest etiam contingere propter spiritus claros admodū & paucos. Ad rem ego. Tamen excellentissimus doctor habet quod à longè videre non potest, propè verò potest: non propter hoc debemus arguere cerebrum esse affectum, cum optimè suas operationes exercent: sed vt dixi, potest prouenire ista debilitas visus in hoc excellenti doctore à duabus illis causis, siue hoc proueniat à prima, siue à secunda, non refert: hoc vnum est, quod non prouenit à cerebro. Habetis hucusque membra omnia principalia esse bene affecta. Et quia diximus in principio, quod morbus potest à duabus causis prouenire, aut à causa intrinseca, aut extrinseca: à causa intrinseca credo morbum hunc in isto excellentissimo Doctore non prouenire: quoniam (vt dixi) membra omnia intrinseca principalia rectè se habent. Quod si dependet à causa intrinseca, tantum ab ista prouenire, videlicet ab hepate, quod cum sit calidius quàm oporteat, & conueniat suo temperamento, potest inflammare humores, & ex ipsis eleuari fumi petentes caput, qui faciunt talia symptomata, videlicet vertiginem, paralysem illam diminutam in brachio sinistro, & in pede sinistro: similiter abscessum in facie, videlicet in parte dextra faciei, similiter iacturam illam gingiuarum, & alia symptomata enarrata. Sed illa causa ex se non posset hoc facere, nisi causæ extrinsecæ adfuissent. Et quod proueniant à causis potissimè extrinsecis ista symptomata, videlicet ab ipsis omnibus non naturalibus, declaratur primò ex aere. Nam audio istum excellentissimū Doctorem dereliquisse suam pa-

triam, vbi aer frigidus est, & siccus, & montanus, & accessisse Venetias, vbi aer est calidus, & humidus, & palustris. Quantum potuerit ista aeris mutatio, nullus ignorat. Nam fuit principalissima causa ista iuncta cum reliquis causis extrinsecis caput offendendi: aer enim immutat mirum in modum corpora nostra, cum continuè attrahatur: & notum est quid dixerit Galenus de aere in 2. Artis parua, vbi vsus fuit hoc verbo Exterminare, quasi innuerit alterationem & damnum impressum in corporibus nostris, & ita aer fuit causa symptomatum, præsertim nocturnus, in quo est moratus aperto capite, & in cymba: fortè etià cecinit, clamauit, & bibit, fuitq; ea causa tam potens, vt statim hora secunda noctis cum domum est reuersus incidit in illum ingentè abscessum: item vertiginem & paralysem diminutam. Secundo cibus & potus. Audio huc excellentissimum Doctorem, quando fuit cum sociis, vltra modum crapulatum esse, & bibisse, similiter comedisse cibos diuersæ substantiæ. Ex ista crapula ergo (revera ita est appellanda) fuit facta putrefactio illorum ciborum, ex quibus fumi eleuati, ac cerebrum petentes, potuerunt facere hoc apostema, & abscessum, & reliqua symptomata. In motu excessus audiuitis, somnus etiam & vigilia fuerunt in causa: quia audio istum, cum vigilandum est, dormire: cum dormiendum, vigilare: nam ipse fessus ex causis agitatis, quandoq; noctu non poterat dormire. Ita hæc permutatio vigiliarum & somni potuit etiam esse causa. Similiter accidentia animi ipsa: fuit sollicitus in illis causis peragendis: & quætas ipsi Iurisconsulti patiantur sollicitudines, & animi affectus, nullus ignorat, & maximè Venetiis, vbi fiunt tot motus, & tot labores in causis peragendis: Inanities autem & repletio fuit etiam potissima causa, eo quia (vt ipse dicit) sunt multi dies, quod ipse non egessit, imò vt solitus erat, nihil egerebat. Ista retentio facta an possit generare vapores malos, non nos latet. Præterea permutauit consuetudinem: ipse enim solebat comedere horis consuetis, tamen non obseruauit hoc: imò aliquando hora prima noctis cœnabat, aliquando tardius, aliquando citius. Et ita videtis quomodo omnes causæ extrinsecæ concurrunt ad hanc ægritudinem. De causis intrinsecis sola illa caliditas hepatis (vt dixi) est. Habemus hucusque causas. Quid est agendum? curandus est morbus, quomodo curatur morbus remouendo causas, quænam fuerunt causæ? fuerunt omnes enarratæ: illæ ergo remouendæ. Quid ergo agendum? ego maximè consulo, vt velit aerem ipsum permutare: nā ex permutatione aeris refrigerabitur corpus, quia consuetum aerem sentiet. Ista est potissima cura ad remouendum morbum hunc, scilicet permutare aerem. Deinde in cibo & potu debet se moderare, sumendo optima cibaria, similiter in debito tempore. Animi affectus omnino repellere, dormire quando dormiendum, vigilare quando vigilandum. De euacuatione: ego non auderè fortiter euacuare, quia nunc sumus in æstate, iam mensis Iunius transactus est. Ideò darem tantū lenitiua, cassiam cum rhabarbaro, aut cassiam tantum, florem dico: ista enim

enim